

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT OM AVVECKLING AV FOSSIL ELDNINGSOLJA

1. Bakgrund

Enligt statsminister Orpos regeringsprogram (2023) strävar regeringen efter att uppnå målen för andelen nettoutsläpp per år senast år 2030. I regeringsprogrammet uppmuntrar regeringen till att oljepannor ersätts med hållbara uppvärmningsformer.

Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP) är landets nationella plan för att utnyttja finansiering från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). Planen ingår i Finlands program för hållbar tillväxt. Statsrådet godkände Finlands plan för återhämtning och resiliens den 27 maj 2021. Inom ramen för planen föreslogs som en reform ett åtgärdsprogram för avveckling av fossil oljeuppvärmning (P1C3R2). Åtgärdsprogrammet för avveckling av oljeuppvärmning innehåller åtgärder för att avveckla fossil oljeuppvärmning inom byggnadsbeståndet senast den 31 december 2030, vilket bidrar till uppnåendet av målen för 2030.

Kommissionens lagstiftningspaket Fit for 55 omfattar flera politikområden, bland dem energiprestanda och förnybar energi. En översyn av direktivet om byggnaders energiprestanda 2010/31/EU är en viktig del av paketet. Därtill föreslogs det i planen REPowerEU, som grundar sig på förslagspaketet Fit for 55, ytterligare åtgärder för att spara energi, diversifiera energiförsörjningen och ersätta fossila bränslen snabbt genom att påskynda omställningen till ren energi i Europa.

Den nationella planen om avveckling av fossil eldningsolja stöder genomförandet av lagstiftningspaketet Fit for 55. I planen genomförs direktivet om byggnaders energiprestanda genom att ett nationellt åtgärdsprogram för avveckling av fossil oljeuppvärmning föreslås, samtidigt som planeringen och genomförandet av renoveringen av det nationella byggnadsbeståndet främjas.

EU:s råd för ekonomiska och finansiella frågor godkände Finlands uppdaterade plan för återhämtning och resiliens den 14 mars 2023. Från planen utelämnades bland annat finansieringen för avveckling av oljeuppvärmning i småhus, eftersom dessa omfattas av hemfriden och inte kan bli föremål för de tillsynsåtgärder som EU-stöden kräver. Därför har avvecklingen av oljeuppvärmning i småhus understötts nationellt.

Avvecklingen av fossil eldningsolja har koppling till många pågående strategier, program och processer som bidrar till att uppnå klimatmålen. Bland dessa kan nämnas klimat- och energistrategin och den klimatpolitiska planen på medellång sikt (KAISU). Inom olika sektorer har man även utarbetat sektorspecifika färdplaner för ett koldioxidsnålt samhälle och riktade strategier, såsom Den långsiktiga renoveringsstrategin 2020–2050.

För att avveckla fossil oljeuppvärmning inrättade miljöministeriet i februari 2020 en styrgrupp för att bereda åtgärdsprogrammet för avveckling av fossil oljeuppvärmning. Miljöministeriet har även låtit utföra en bakgrundsutredning om finansieringen av avvecklingen av fossil oljeuppvärmning för privata hushåll med små inkomster och en bakgrundsutredning om användningen av naturgas i byggnader och övriga sektorer i Finland.

År 2018 uppgick den totala oljeförbrukningen i Finland till 110 TWh, av vilken den inhemska energiförbrukningens andel var 82 TWh, dvs. 74 procent. Den övriga andel som inte hör till

energiförbrukningen var 14 procent och utrikestrafikens andel 12 procent. Den totala oljeförbrukningen har minskat med 11 procent från 2005 fram till 2020.

Den största sektorn som använder oljeprodukter är samfärdseln, vars andel av den totala förbrukningen år 2018 var 42 procent. Industrins andel var 18 procent medan uppvärmningen av byggnader (bostads-, affärs- och offentliga byggnader) utgjorde 6 procent, jord- och skogsbruket och fiskerinäringen 4 procent och energisektorn 2 procent. Den övriga energiförbrukningens andel var 3 procent.

Enligt undersökningen Suomi asuu 2019 fanns det cirka 150 000 oljepannor i småhus, och pannan var i användning i 133 000 småhus år 2019 (RTS 2019). Enligt undersökningen Suomi asuu uppgick den genomsnittliga förbrukningen i ett småhus med oljeuppvärmning till cirka 2 220 liter per år (RTS 2019). Enligt Uppvärmningsenergi Föreningen har den genomsnittliga förbrukningen minskat med 600–700 liter under de senaste 15 åren. De största orsakerna till förändringen är att stora småhusfastigheter har övergått till jordvärme, vilket har minskat den genomsnittliga förbrukningen snabbt, och att hybriduppvärmning blivit vanligare.

När man jämför geografiska lägen för de oljeuppvärmda småhusen och ägarnas socioekonomiska bakgrundsuppgifter kan man notera skillnader som kan påverka de realistiska alternativen till oljeuppvärmning och vilka stödåtgärder som lämpar sig från fall till fall. Statistikcentralens statistik visar att de privata hushållens inkomster har betydelse för vilka möjligheter de har att investera i en ny uppvärmningsform och hur stort stöd som behövs för detta. Oljeuppvärmning är den primära uppvärmningsformen enligt en rätt jämn fördelning i de olika inkomstgrupperna, men nästan 30 000 privathushåll med oljeuppvärmning placerade sig 2018 i den lägsta inkomstgruppen, där hushållets sammanlagda årsinkomster är högst 17 220 euro. Emellertid har antalet privata hushåll med oljeuppvärmning minskat i synnerhet i den högsta inkomstkventilen. Enligt inkomstfördelningsstatistiken 2018 hade 19 procent av småhusen i den lägsta inkomstkventilen olja som huvudsaklig uppvärmningsform och i den näst lägsta inkomstkventilen 17 procent av småhusen.

Största delen av de personer över 65 år som bor i oljeuppvärmda småhus hör mätt enligt penninginkomster till de två lägsta inkomstgrupperna. I dessa grupper går små inkomster och en högre ålder hand i hand, vilket minskar sannolikheten till att man ska avstå från oljeuppvärmning, i synnerhet i kombination med att byggnaden har dåligt skick och/eller ett läge i ett område där dess värde inte består. I kvintilen med de lägsta inkomsterna är småhusen äldre än i de övriga inkomstgrupperna.

Betydelsen av olika finansieringsinstrument vid avståendet från fossil eldningsolja ökar när man studerar oljeuppvärmda hushålls årsinkomster och inkomstfördelning. Skattestöd och ekonomiska bidrag bedöms uppmuntra privata hushåll till att avstå från oljeuppvärmning och i många fall göra avståendet möjligt.

2. Mål i anslutning till avvecklingen av fossil eldningsolja

Målet är att uppnå målen för andelen nettoutsläpp per år senast år 2030. Avvecklingen av fossil eldningsolja underlättar avsevärt uppnåendet av EU:s klimatmål för ansvarsfördelningssektorn 2030 på nationell nivå.

Därtill ska målen enligt Finlands klimatlag beaktas.

Beslut om eventuella finansieringsbehov i anslutning till detta principbeslut fattas inom ramen för planen för de offentliga finanserna och budgetförfarandet.

3. Åtgärder och ansvar

3.1. Stöd och bidrag

För att stödja och påskynda övergången från fossil eldningsolja till förnybara eller andra uppvärmningsformer har man inom ramen för åtgärdshelheten genomfört understödssystem för småhus och byggnader som ägs av kommuner, församlingar och föreningar. Understödssystemets anslagsramar sträcker sig fram till 2025.

I fråga om småhus (egnahemshus eller parhus) som används som bostäder året runt är understödet för avveckling av oljeuppvärmning 4 000 euro när man byter ut oljeuppvärmning till fjärrvärme, jordvärmepump eller luft-vattenvärmepump och 2 500 euro när man byter till ett annat icke-fossilt uppvärmningssystem. Parhus kan få ett eller två understöd beroende på om bostäderna har gemensamma eller separata uppvärmningssystem.

Det finns inga inkomstgränser för att få understöd. Understöd beviljas inte till den del kostnaderna enligt lagen om bostadsaktiebolag eller bolagsordningen ska betalas av ett bostadsaktiebolag. Understöd beviljas inte heller om den sökande har beviljats andra understöd eller om den sökande ansöker om hushållsavdrag för samma ändamål. Understöd beviljas i hela landet av närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland och utbetalningen sköts av NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (UF-centret). Understöd har kunnat sökas sedan den 1 september 2020. Fram till utgången av januari 2024 hade man redan tagit emot cirka 32 000 understödsansökningar av vilka över 26 000 sökande hade fått ett positivt beslut.

Energiunderstöd för bostadsbyggnader beviljas för renoveringsprojekt som förbättrar energiprestandan i bostadshus 2020–2023. Understöd söks hos Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA). Eftersom det uttryckliga målet är att förbättra energiprestandan är det inte nödvändigtvis alltid tillräckligt att enbart avstå från oljeuppvärmning för att understödets villkor för energiprestanda ska uppfyllas och understöd beviljas. Energiunderstöd kan beviljas privatpersoner (bostadens ägare), husbolag och ARA-samfund. Den sökandes inkomster och tillgångar påverkar inte stödet. Av bostadsytan ska minst hälften användas för boende året runt. Understödet beror på hur mycket bostadens energiprestanda förbättras efter renoveringen jämfört med utgångsläget vid tidpunkten för byggandet. Beroende på graden av förbättring är stödets maximibelopp 4 000 euro eller 6 000 euro per bostad. Understödet är dock högst 50 procent av de faktiska kostnader som förbättrar energiprestandan och som godkänts för understöd (inkl. faktiska planeringskostnader).

För renovering av bostäder som innehas av äldre eller personer med funktionsnedsättning kan man ansöka om så kallat reparationsstöd från ARA. Det beviljas hushåll (privata hushåll) där det finns en person som fyllt 65 år eller en person med en funktionsnedsättning. Reparationsstöd beviljas inte för avstående av oljeuppvärmning utifrån miljörelaterade grunder utan stöd beviljas utifrån sociala grunder i

de fall där en investering i uppvärmningssystemet är en nödvändig förutsättning för att personen ska kunna fortsätta bo i byggnaden.

Inom jordbruket är en stödform för att utöka produktionen av förnybar energi EU:s gemensamma program för jordbrukspolitik 2023–2027 (perioden för CAP-planen). I stödformen ingår även energirådgivning. Med hjälp av stödet kan man stödja investeringar bland annat i anläggningar som producerar förnybar energi.

Åtgärder:

1. Ett stöd för avveckling av fossil oljeuppvärmning har inletts i syfte att åstadkomma en snabb förändring. Stödet fortsätter inom ramen för de anslag som redan beviljats.
2. Efter att stödprogrammet avslutats utvärderas konsekvenserna av programmet och bedöms behoven av fortsatta åtgärder på 2020-talet.
3. Man strävar efter att säkerställa lämplig finansiering för investeringar i avvecklingen av oljeuppvärmning inom ramen för EU:s gemensamma program för jordbrukspolitik 2023–2027 (perioden för CAP-planen), även för energirådgivning.

Ansvariga ministerier: miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet

Övriga aktörer: NTM-centralerna, UF-centret

3.2. Energiskatter och energistöd

Energibeskattningen reformerades 2011 så att den baserar sig på miljögrunder och utgår från objektiva och teknikneutrala grunder, vilket innebär att olika bränslen och fordons- och uppvärmningstekniker behandlas likvärdigt utifrån sina egenskaper. Energibeskattningen bildas av en energiinnehållsskatt (€/MJ) som baserar sig på bränslets energiinnehåll (värmevärde) och av en koldioxidskatt (€/CO₂ ton) som baserar sig på bränslets växthusgasutsläpp under hela livscykeln.

Energibeskattningen kan utnyttjas som en styrande åtgärd för att avveckla fossil eldningsolja och främja övergången till förnybara energiformer. Ändringar av energibeskattningen har en styrande effekt i och med att den högre beskattningen avsevärt försvagar den fossila oljans konkurrenskraft vid uppvärmning samtidigt som de förnybara energiformernas konkurrenskraft förbättras. Beskattningen av fossila bränslen har skärpts i snabb takt allt sedan 2011. Eftersom brännolja är en global marknadsvara återspeglar dess pris i Finland de ibland stora förändringar som sker på den globala marknaden. Lätt brännolja används både vid uppvärmning och i arbetsmaskiner. Det är mycket lättare att ersätta oljan inom uppvärmningssektorn, eftersom det för närvarande inte finns motorer som fungerar med andra drivkrafter än olja för många arbetsmaskiner.

Det befintliga skattestöd som används idag är hushållsavdraget i privatpersoners inkomstbeskattning, som beviljas för underhålls- och ombyggnadsarbeten i bostäder, inklusive ändringar av uppvärmningssätt. Skatteavdraget är 40 procent av projektets arbetskostnader. Hushållsavdragets maximibelopp är 2 250 euro per år och självrisken 100 euro per person och år. Om man får statsunderstöd för projektet kan man inte samtidigt få hushållsavdrag. Ingen statistik samlas in om hur

hushållsavdraget använts för olika underhålls- och ombyggnadsarbeten, så det är inte känt i vilken grad det använts för ändringar av uppvärmningssätt.

Från och med 2022 höjs hushållsavdraget för oljeuppvärmningsrenoveringar så att avdragets maximala belopp stiger från 2 250 euro till 3 500 euro per person och ersättningsprocenten från 40 procent till 60 procent. Tillsammans med sin make kan man således få upp till 7 000 euro i avdrag. Höjningen gäller för viss tid 2022–2027.

Åtgärder:

4. De allmänna skattenivåerna för uppvärmningsbränslen ses över för att öka skattestyrningen inom ansvarsfördelningssektorn.
5. Utvecklingen av energibeskattningen på lång sikt bedöms utifrån färdplanen för energibeskattningen.
6. Hushållsavdraget och dess eventuella ändringsbehov ses över för att främja avståendet från oljeuppvärmning.

Ansvarigt ministerium: finansministeriet

3.3. Finansieringsinstrument

Förutom direkta stöd bör man även utreda andra finansieringsinstrument som uppmuntrar till investeringar för att avstå från fossil olja. Till exempel kan flexibla finansieringslösningar hjälpa de aktörer för vilka stora kostnader i början av ett projekt utgör ett stort hinder. Dessa erbjuder en möjlighet att jämnar ut kostnaderna för investeringarna så att de årliga kostnaderna inte ökar jämfört med de befintliga årliga kostnaderna för fossil eldningsolja. Detta är viktigt i synnerhet inom kommunsektorn, där budgeteringen enligt investeringskostnader och årliga förbrukningskostnader ofta är stel.

På marknaden finns numera så kallad ren finansiering och andra finansieringsprodukter, såsom leasing. Dessa produkter har riktats till kommuner, samkommuner, bolag som ägs och förvaltas av kommuner och bostadsaktiebolag och är avsedda för finansiering av miljövänliga investeringar. Helheter i anslutning till oljeuppvärmning som lämpar sig för ren finansiering är bland annat förnybar energi, energiprestanda och hållbart byggande.

När det gäller banklån kan det vara svårt för bostadsaktiebolag att få ombyggnadslån i synnerhet i avfolkningsregioner. Statsrådet godkände i slutet av 2022 Finlands medverkan i garantiprogrammet InvestEU för små och medelstora företag, privata hushåll och bostadsaktiebolag som omfattar 700 miljoner euro och som främjar investeringar i lösningar för ren teknologi. Med hjälp av programmet kan privata hushåll och bostadsaktiebolag få en statsgaranti på 80 procent för renoverings- och energiprojekt. Produkten släpps ut på marknaden via finansieringsinstituten i april 2024.

Även nya innovativa finansieringslösningar är viktiga. Regionala lösningar för att påskynda investeringar i privata hushåll har tagits fram till exempel i Birkaland, där bolaget Ekokumppanit har inlett ett samarbete med finansieringssektorn och entreprenörer. En annan lokal lösningsmodell är gemensamma upphandlingar för flera hushåll som även kunde inkludera finansieringslösningar.

Åtgärder:

7. För småhus utvecklas möjligheter till gemensamma upphandlingar på det regionala planet för att avveckla fossil eldningsolja. Dessa kan även inkludera finansieringslösningar.
8. Man utreder möjligheterna att luckra upp villkoren för den för ombyggnad av bostadsaktiebolag avsedda statsborgen, i synnerhet vid avveckling av fossil eldningsolja. Man utreder statens medverkan i lånegarantimodellen för små och medelstora företag, privata hushåll och bostadsaktiebolag, såsom garantiprogrammet InvestEU.
9. Man utvecklar och utnyttjar på bred front EU:s olika finansieringsfaciliteter för att genomföra programmets mål.

Ansvariga ministerier: miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet

Övriga aktörer: Kommunerna

3.4. Informationsstyrning

Man säkerställer genom kommunikation och rådgivning att informationen om stöden för avveckling av oljeuppvärmning i bostadsbyggnader samt i kommunernas, församlingarnas och föreningarnas byggnader når målgrupperna effektivt. Informationens betydelse för att åstadkomma en omställning är väsentlig när det gäller att säkerställa att målgrupperna får rätt information om omställningen och om de bästa alternativen för dem att genomföra omställningen och finansiera den.

I Den långsiktiga renoveringsstrategin 2020–2050 konstateras ett behov att förbättra rådgivningens verkningsfullhet genom bättre samordning av renoverings- och energirådgivningen (Miljöministeriet 2020). Enligt strategin är en ny utmaning för rådgivningen att förmedla tillförlitlig information om hur gamla byggnader ska omvandlas till mycket energieffektiva och koldioxidsnåla byggnader på ett kostnadseffektivt sätt och med beaktande av olika finansieringsmöjligheter. Man uppmuntrar till avstående från fossil eldningsolja genom att erbjuda information och rådgivning om bland annat olika uppvärmningsalternativ samt om hur man kan öka energiprestandan i fastigheter, byta ut eller förnya oljeuppvärmningen och ta i bruk förnybar energi. Information och rådgivning har tillhandahållits bland annat på miljöförvaltningens webbplats Korjaustieto.fi, av reparationsrådgivningen vid Centraförbundet för de gamlas väl, inom projektet Energiatohokas koti, av den riksomfattande energirådgivningen för konsumenter som samordnas av Motiva och finansieras av energimyndigheten, av energirådgivningen för jordbruksföretag inom landsbygdsprogrammet (inom ramen för Råd 2020) och inom miljöministeriets program Kommunernas klimatlösningar (2018–2023).

Åtgärder:

10. Målgruppen informeras och handleds mångsidigt om de ekonomiska understöden som finns att få för avveckling av fossil eldningsolja i bostadsbyggnader i syfte att uppnå målet 2030.
11. Information om stödet för avveckling av fossil eldningsolja i kommunala byggnader ges i samarbete med Kommunförbundet.
12. Informationen och rådgivningen om renovering utvecklas på ett mångsidigt sätt i enlighet med rekommendationerna i den nationella renoveringsplanen för byggnader som ska utarbetas med

grund i den långsiktiga renoveringsstrategin 2020–2050 och det nya direktivet om byggnaders energiprestanda.

13. Den nationella och regionala energirådgivningen fortsätter på en tillräcklig nivå.
14. Lämplig finansiering säkerställs för energirådgivning för jordbruk inom ramen för EU:s gemensamma program för jordbrukspolitik 2023–2027 (perioden för CAP-planen).
15. Implementeringen av verksamhetsmodellen Från oljeuppvärmning till förnybar energi i småhus fortsätter på lokal och regional nivå i samarbete med kommunerna och den regionala och riksomfattande energirådgivningen.
16. Man fortsätter marknadsföringen av de understödda energibesiktningarna och de kommunala besiktningarna för förnybar energi.
17. Man uppmuntrar de privata hushåll som inte har möjlighet att helt och hållet avstå från oljeuppvärmning att övergå till förnybar uppvärmningsolja. Det kan kräva att brännarutrustningen uppdateras för förnybar uppvärmningsolja.

Ansvariga ministerier: miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet och jord- och skogsbruksministeriet

Övriga aktörer: NTM, ARA, Kommunförbundet, Motiva Ab och Energimyndigheten

3.5. Författningsstyrning

En viktig metod för att avveckla eldningsolja är författningsstyrning, som kan användas effektivt för att säkerställa att omställningen sker inom den planerade tidsplanen. E-talet som fastställs i bestämmelserna om nya byggnaders energiprestanda (1010/2017 och 788/2017) och som varierar beroende på uppvärmningsenergiformen styr redan nu effektivt bort från användning av fossil energi inom byggsektorn. I praktiken installeras numera mycket sällan oljeuppvärmning i nya byggnader. Av nya byggnader har under 2 procent haft oljeuppvärmning redan i flera års tid. Bestämmelser om energiprestanda vid reparations- och ändringsarbeten för tillståndspliktiga projekt har utfärdats genom miljöministeriets förordning 4/13. Även i dessa har man infört E-talet som varierar enligt uppvärmningsenergiform och som styr bort från användning av fossil energi.

Enligt det centrala innehållet i artikel 15.4 i det reviderade direktivet för förnybar energi (RED II, EU 2018/2001) ska medlemsstaterna i sina byggregler och byggnormer eller på andra sätt som har motsvarande verkan kräva att miniminivåer av energi från förnybara energikällor används i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar. Direktivet har i Finland genomförts genom 117 I § i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft den 1 december 2021 och enligt vilken minst 38 procent av den beräknade inköpta energi som används vid energiberäkningen i en ny byggnad eller en byggnad som genomgår en större renovering ska vara energi från förnybara energikällor. Minimikravet innebär i praktiken att man vid nybygge och större renoveringar inte längre som huvudsakligt uppvärmningssystem kan använda ett uppvärmningssystem som grundar sig på fossil olja.

Från och med 2021 gäller en tre procents distributionsskyldighet för biobrännolja för leverantörer av lätt brännolja. Kravet stiger till tio procent före 2028. Syftet med distributionsskyldigheten för biobrännolja är att främja användningen av biobrännolja som ersättare av lätt brännolja vid uppvärmning, i arbetsmaskiner och i fast installerade motorer. En ny åtgärd kunde vara att utöka biobrännoljans andel av den lätta brännoljan. Då bör man utreda den totala efterfrågan på biobränslen och deras tillräcklighet samt frågor som gäller bränslets hållbarhet och pris. Det finns för närvarande rent generellt en stor efterfrågan på biobränslen, eftersom de kan minska utsläppen inom många sektorer. Användningen av biobränslen inom olika sektorer bör utvärderas med beaktande av den tekniska genomförbarheten för andra eventuella utsläppsminskande metoder och deras kostnadseffektivitet. En ökning av den lätta brännoljans bioandel bör även alltid utredas parallellt med metoderna för att minska utsläpp inom arbetsmaskinsektorn, eftersom mindre än hälften av den lätta brännoljan används inom uppvärmningssektorn.

Åtgärder:

18. Bestämmelserna om energiprestanda för nya byggnader ska i framtida författningsändringar ses över så att de allt effektivare styr bort från användning av fossil energi.
19. Kraven på energiprestanda och de systemspecifika kraven för renovering ändras i framtida författningsändringar så att de allt effektivare styr bort från användning av fossil energi.
20. Minimikraven på förnybar energi för nya byggnader och större renoveringar ses över i samband med revideringen av byggnadsbestämmelserna.
21. Man överväger en höjning av distributionsskyldigheten för den lätta brännoljans bioandel inom ramen för beredningen av KAISU.
22. Behovet av ytterligare åtgärder bedöms i samband med genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda som är under omarbetning.

Ansvarigt ministerium: miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet

3.6. Energieffektivitetsavtal

Energieffektivitetsavtalet HÖYLÄ IV för distributionen av flytande uppvärmningsbränslen gäller fastigheter med oljeuppvärmning. Den nuvarande – redan fjärde – avtalsperioden gäller åren 2017–2025. Avtalsparter är för närvarande arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Lämmitysenergia Yhdistys ry och de största bolagen som levererar flytande uppvärmningsbränslen. Inom ramen för programmet genomförs åtgärder som förbättrar oljeuppvärmningens energieffektivitet. Ett mål är också att åtminstone hälften av fastigheterna med oljeuppvärmning ska använda även förnybar energi vid utgången av avtalsperioden. Inom programmet strävar man efter att renovera gamla oljeuppvärmningssystem, och man har också infört ett rådgivningsförfarande enligt artikel 14 i direktivet om byggnaders energiprestanda som ett alternativ till de obligatoriska regelbundna inspektionerna av oljeuppvärmningssystem. Genom avtalet försöker man också främja forskning, utveckling och ibruktagnin g när det gäller olika hybridsystem och flytande uppvärmningsbränslen. Under nästa avtalsperiod kunde åtgärderna i programmet inriktas mer på användningen av biobrännolja och effektiviseringen av byggnaders energiprestanda, vilket skulle minska behovet av olja.

Åtgärder:

23. När den pågående avtalsperioden för energieffektivitetsavtalen (inklusive Höylä) löper ut 2025, ska man under den eventuella nya avtalsperioden ta hänsyn till målet att gradvis avveckla fossil eldningsolja.
24. Branschavtalet om energieffektivitetsåtgärder inom jordbruks- och trädgårdsodningssektorn förlängs och kompletteras med åtgärder och mål för att avveckla användningen av fossil uppvärmningsolja.

Ansvariga ministerier: arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet

3.7. Offentlig upphandling

I miljöministeriets handbok Grönt offentligt byggande ges rekommendationer om genomförandet av grön offentlig upphandling av byggnadsprojekt, inklusive renoveringsprojekt (YM 2017a). I handboken Upphandlingskriterier för koldioxidsnålt byggande ges rekommendationer för att minska koldioxidavtrycket för byggnads- och renoveringsprojekt som lyder under upphandlingslagen och som genomförs med offentliga medel.

Kompetenscentret KEINO för innovativ offentlig upphandling som grundades 2018 stöder och hjälper offentliga upphandlare att utveckla hållbara och innovativa offentliga upphandlingar. KEINOs Green Deal-tjänst stöder kommuner, städer, samkommuner och statliga upphandlande enheter att i sina upphandlingar ta hänsyn till kolneutralitetsmål, resurskloshet och cirkulär ekonomi.

En åtgärd kunde vara att skapa och ta i bruk en upphandlingsmodell för regional värme inom kommunsektorn. Värmeleverantörer konkurreras ut inom ramen för gemensamma upphandlingar för en eller flera kommuner och flera byggnader samtidigt, varvid man kan dra nytta av skalfördelar i upphandlingen. Det enda upphandlingskriteriet är att värmeproduktionen ska grunda sig på ett förnybart energibränsle.

Senatfastigheter har berett ett åtgärdsprogram bland annat för att avveckla fossil oljeuppvärmning. Denna plan kan fungera som modell för kommunerna som också är offentliga upphandlande enheter.

Åtgärder:

25. Med stöd av program som stöder offentlig upphandling genomförs kommunikation för att offentliga upphandlingar ska bli allt mer koldioxidsnåla, och nya verksamhetsmodeller utvecklas för att upphandla värmeanskaffningar.

Ansvariga ministerier: miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet

Övriga aktörer: KEINO, kommunerna och Senatfastigheter

3.8. Planerad kommunikation och interaktion i åtgärdsprogrammet

Åtgärdsprogrammet stöds som helhet genom en kommunikations- och interaktionsplan. I planen beskrivs bland annat kommunikationsmål, målgrupper, kanaler och åtgärder. I kommunikationen

utnyttjas i första hand befintliga kanaler och metoder såsom rådgivning, övrig kommunikation och övriga webbsidor och rådgivningskanaler som upprätthålls av olika aktörer i anslutning till de nuvarande åtgärderna.

Åtgärder:

26. Genomförandet av åtgärdsprogrammet stöds genom planmässig kommunikation och interaktion fram till 2030.

Ansvarigt ministerium: miljöministeriet

3.9. Uppföljning av åtgärdsprogrammets framsteg

Uppföljningen av åtgärdsprogrammet genomförs inom ramen för uppföljningen av den klimatpolitiska planen på medellång sikt (KAISU). I KAISU är uppföljningen av utvecklingen av utsläppen för den separata uppvärmningen redan en väsentlig del av uppföljningen som helhet.

Läget för utvecklingen av fossil eldningsolja utreds 2025 och 2028, varvid man kan införa nya eller effektiviserade åtgärder om det verkar som att det mål som uppställts för början av 2030-talet inte kommer att uppnås med de befintliga åtgärderna.

Åtgärder:

27. Uppföljningen av åtgärdsprogrammets framsteg genomförs inom ramen för uppföljningen av den klimatpolitiska planen på medellång sikt (KAISU).
28. Genomförandet av åtgärdsprogrammet utvärderas 2028 och åtgärderna effektiviseras om det verkar som att målet inte kommer att nås.

Ansvariga ministerier: miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet